

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *K.A. Larsson*
 Härad: *Emmerbo* Adress: *Torlarp, Lagen.*
 Socken: *Berga* Berättat av: *densamme.*
 Uppteckningsår: *1939* Född år *.....* i *.....*

Uppteckningen rör

Kyrkstallar ..... sid. 1-17.

Myrkostallar.

Hedan möröräfsiken och cyg-
landet under den senare tiden allt
mer och mer gjort hästkjutna-
na överflödiga förkomme det nu
för tiden mera sällsynt att man
fin de Myrkostjutar ej häst.
Följden ha därför blivit, att de
gamla Myrkostallarna så suc-
cessivt blivit obehörliga.

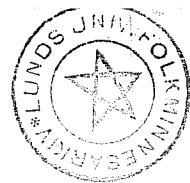
I den gamla tiden hade man
Myrkostallar vid varje Myrta, en
enda vid en liten Myrta såsom
t. ex. i Dörarp, där den gamla stall-
byggnaden fortfarande kvarstår,
och vid de större Myrtorna var det
ett flertal olika Myrkostallar i förhållande

Till församlingens storlek. I äldre tid,
innan ännu farbara vägar med skids
voro anlagda, ret man till kyrkan,
men de flesta mytkehushandlarna gingo
nog dit till jule. De som mestjade
häst behöfde dock ett stallrum för
denne, medan den långvarige gädd.
Hästen i kyrkan jägde. Ellä:
Bergr fanns det en massan olika
kyrkor. De flesta ar gamla
hög äldes. På ställe vägar, som:
Långsögen, Örneshögen, Ryssby och
Rydaholmsvägen stöttes här samman
och på 1800-talet tillkommo Tvenögd.
och Tammehögenarna jämte ett flertal
småare byvägar. En stor del ar
församlingen såväl öst. som väst.

hade 1-1/2 svensk gammal mil till
Myrham och därför var man där i
sitt behov av Myrhamskjuten. Särskilt
i slutet av 1800-talet var det dock ganska
få personer från Udden, Hälsö och
Nora som ville veta, vilka stigar
efter vändning gingo den långa vägen
till joto till Ålga Myrham och hem
igen. Först när vi senhast var
klara var karta och om vintern
var det var stängd köld och snö.
Med oss var dessa presentationer så
så påkostade, men det fick vara
gärningsfakt eller andra frångående
förhinder som moten för att man
en gång måste stanna hemma från

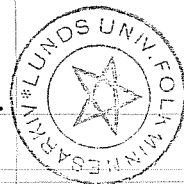
Myrkam.

Det är nog ganska länge sedan
de första Myrkostallarna uppfördes här
vid Beza Myrka. Men efter hand bygg-
des det ena stället efter det andra
och på den vis växte sådana ut.
Ena vid Myrkbacken. Först var
det hänggårdarna, som hade sina egna
Myrkostallar. Sedan var det en gård
eller flera grannars tillsammans,
vilka voro ägare till en stallbyggnad.
För den östra delen av församlingen
lägs Myrkostallarna i en ordnad rek-
ga eller grupp på Myrkbacken söder
om vägen och sydost om den lilla
Myrkogårdstunnen i Myrkogårdshörnet.

Här hade Torbjörn, Nattvarg, Fällman
 Nattvarg, Ulla, Olof, Gertsköld,
 Olof, Ivar, och hästskutarna
 sina ställen. För godkända västan
 del lågo myskoställarna väster om
 Stenösvägen för slutningen mitt.
 För myskoställarna sydvästra hörn.
 Dessa ställen lågo inte grupperade utan
 i en lång rad väder väder. För
 gästerna hade sin ställe i bänken
 mellan samma väg och myskoställarna
 nordvästra hörn. De som hade eg-
 na ställen till sina hästar fingo
 antingen låta dem stå bundna ute
 vid vagnen eller också fick man ha
 de stå in i de närliggande gäst-
 na rader i Hulan, Bro, Nattvarg

och Torz samt i Bro kvarstäl-
las.

Stallarna voro av olika störel-
kar och typer. Även på höjden varie-
rade de och därför förtvåk dessa bygg-
nader en särskild art, fria från
all regelbundenhet. Endast de som
därigenom från regeln var att den
västna staden byggdes i rader.
Längs i en rad ofta varandra. Stal-
larna voro primitivt uppförda med
bräder till väggar och tak. Även
stucktak användes. I äldre tid voro
kyrkostallarna timrade, men dessa
byggades ha inte jämkommit
här i mannaminne.

Fridigt på sin- och höjdsbyggen

eller när det eljest var någon större folksamling, vid kyrkan började skjutarna att anlända till sina respektive ställen och snart komma flera. Det rådde sedan här ett rörligt liv ända till fram på aftonen, då handelslivet på kyrkstaden var slut och vad man i öfrigt där hade att beställa, sedan gudsfrämsten i kyrkan var tillämda. De gamle gubbarna i följande sekels första del och dess förinnan medföljde ofta på kyrkan till kyrkan och i eftermiddagen kyrkstaden var det ofta gammalt och som kyrkan för kyrkan. Det kunde

och så hända, att långväga kyrkober.
 och så intogs kyrkornas: ställes
 efter gudstjänstens slut. Men för det
 mesta åt man: Morskvestungen eller
 i sockenstugan. Många avtal, affä-
 rer och beslut träffades: dessa
 ställas. De unga pojkarne höllo
 gärna till: ställas även - och
 kanske alla helst. ibland under
 den tid som menigheten var för-
 samlad till den allmänna guds-
 tjänsten inne i kyrkan. Rättvis
 fria från jultidiga upptåg och
 skötsel dess de heller inte under
 sin samvaro drömlades. Det varit
 En för exempel om ett sådant upptåg

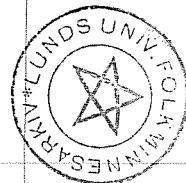
vid Berga Nybockas omkring 1860-års
: början av 1860-talet. Under tiden som
julaledningsfästet var i Nybockas
fästet var jag på och förvärlade
skadorna på de utgångs ställarna
planerade arbeten. Man vill
även sträva på den gamla re-
gel att den som kommer först hem
från Nybocka efter julaledningsfästet
skulle också komma främst
i fråga om att få sin gräva in-
läggnad under det kommande
året. Detta visste jag också att
för väl, att de gamla skadorna
men var angelägna att få
om och på bekostnad av dem
att förbyta arbetsställen för

den och sålunda ställa till en ve-
 tabel öfver för respektive hästägare.
 För snart som den andra predikan
 i attan var avslutad förjare män.
 men att hoppa ut för att i hast
 hinna med att öppna för hästen
 och sålunda vara klar för hemme-
 som när det öfriga kyrkofolket ef-
 ter gudstjänstens slut gingo ut
 kyrkan. Men innan dess hade poj-
 karna sett sig i säkerhet för att
 på anstånd bevidna hufu bönder.
 som togo upp det mest den utförda
 sprattet. Och det blev ord och ringa
 visor. De i kyrkan skällna bättre
 intygen av det religiösa gulfjörandes
 församling med oss och det blev en

svärgande och förbaserande utan likhet.
 Det kunde säkert inte bli tal om
 att med största hast hinna
 sprämma för styrelsen. Man hade
 i stället att leta och söka efter
 de egna grejorna och detta sökande
 de försvårades avsevärt därför
 att det ännu inte var fullt klaret
 när bevisningen började. Det drog och
 så långt ut för tiden ännu var
 och en hade fått sin sista tillhö-
 righet tillbakå för att sedan kom-
 ma största hufvudsaken. Man under
 tiden hade förklaringsarna kommit
 så pass långt: förklarings att de
 hade övertagit och hunnit till

sinn. respektive hem före de änkande
Mykobesökandena, vilka senare vil
knappast älskomms till vänn.
viken. vad numret beträffa mera
den dagen.

Lovliga Rölle före att det var
församlingens skälmatige kloster,
som hade lovat giffarna till det.
ta bundrättigen uppått under det
andra prästets att det var "Män-
skans Joan", som stod bakom det
hela. Men som helst, att de dock
säkerst att denna manöver kom
mycket ut iakt inom församlin-
gen.

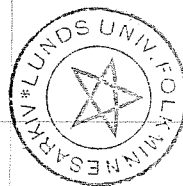
I övrigt Rölle man inte talar
om

viagon ännu som jag dessa byggnader. De
gjorde sin uppgift i en tid då Myths
samhället var mycket stort.

Så började man bygga att de
gamla Mythsallarna blevo allt
mer och mer vanligt, eller min-
skande att man fick ägorna upp för
dessa faktum. Detta av dem fingo ju
förfalla. Detta utsträcker sig stornens
kraftiga verkningar och skadorna
beträffas ej. Dörren hölls inte alls
ordentligt stängd. Följden blev, att
den blötte fram och tillbaka tills
att den hängde snett på det ena
gångjärnet för att slutligen falla
ned från taket och så upstod
den gapande öppningen, som.

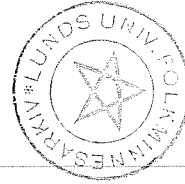
5850

14

såsom under nattetid, men även
 ejes verkade obehagligt för de förbi-
 passerande. De invill byggande gärdar
 na krävde också dess snara bort-
 tagning. Det blev sålunda efter myn-
 det förslag och parlamentariskt beslut
 att alla de gamla kyrko-
 ställarna, varo stomsfriga väl hel-
 le inte var på alldeles säkerställd,
 skulle rivas. Detta också skedd.

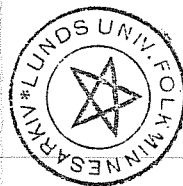
På kyrkostämman beslutade
 församlingen att inköpa en tomt
 bredvid kyrkbacken i vilken en
 gemensam ställbyggnad skulle
 uppföras för intresserade hestägare
 inom den östra delen av församlingen.

Täljare var hemmansägaren Fredrik
Andersson i Tjuln och priset var
200 kr. För församlingens västra
del inköptes en litet stor tomt
för samma pris av extra Stations-
Master Frans Andersson i Bergabä,
vilken senare är belägen på Kungre
avstånd från kyrkan än den förra.

På dessa tomtar uppfördes
sommaren 1912 nya ställebygg-
nader, en för västra delen av försam-
lingen. Ritningar till dessa kyrka-
ställe uppfördes av kommunal-
nämndens förman J. P. Persson i
Gunnarps. Bygghjelp och underhåll-
ningsskyldigheten bestrides av de

hastigare, som ringas på en delad
för en eller flera hastigheter. Den östra
staten innehåller plats för 25 rister
och i den västra finnes 30 spiltor.
För några år sedan reparerades och
omskifades dessa gemensamma
byggnader, som numera befinna
sig i god stånd. Samtidigt med
denna renovering avspärrades spilt-
orna med låg till förhindrande
av obehörigt begagnande. Men som
dessa äro gjorda för det mesta lysa
med sin flämskan kan man godt
säga att dessa byggnader nu ha-
va spelat ut sin roll. I varje fall
kan man säga ifrån att den tiden

inte är så värt anläggan, då al-
 la Mykrostyktas efter kikat äro
 ett minne blott. I processione till
 kyrkan är det många bilar och
 bussar och de många gås sin
 utombes på Myrkbarken medan
 gudstjänsten pågår. Frukterda Mykro-
 stykter använda sig för öfrigt m.
 mera i sin utställning om veloci-
 teten som förskaffningsmedel. Följ-
 den har blivit, att Mykrostyktan
 med varje år som går blivit allt
 mera tillflykta till kyrkan och
 nu de äro totalt borta därifrån
 bekäns heller inte Mykrostyktas-
 na längre.

Torsholmen 13/4 1939.
 J. K. Larsson.